

Handläggare

Charlotte Bagge-Glassell
Telefon: 08-50833706
Erika Sahlén
Telefon: 08-50833717

Till

Förskolenämnden
2023-06-14

Remiss - En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/470

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Remiss - *En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn* (SOU 2022:70) till förskolenämnden för yttrande.

Förvaltningen delar bilden att det krävs ett tätt samarbete mellan familjen, förskolan, skolan, fritidsverksamheten, socialtjänsten och polisen för att de förebyggande åtgärder som beskrivs i betänkandet ska kunna genomföras. Aktuell forskning visar att tidiga insatser har störst chans att lyckas. Insatser måste framför allt genomföras på lokal nivå, nära de barn och unga som växer upp i miljöer där riskfaktorerna är många och skyddsfaktorerna färre. Forskning har länge visat att förskola av hög kvalitet är en stark skyddsfaktor med potential att bygga upp barns resiliens.

Samtidigt är förekomsten av våld i barn och ungas uppväxt ett komplext samhällsproblem som det är svårt för varje enskild kommun att lösa på egen hand. Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till en nationell strategi under förutsättning att kraftsamlingen får utvecklas i de samverkansstrukturer som redan är etablerade på lokal nivå så att det inte skapas parallella spår som hämmar och försvårar det arbetet.

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat *En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn* (SOU 2022:70) till Förskolenämnden för yttrande.

Regeringen beslutade den 29 april 2021 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna ett förslag till en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Strategin ska anlägga ett helhetsperspektiv och möjliggöra en sammanhållen inriktning för arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn under den närmaste tioårsperioden.

Utredaren ska ta fram förslag till mål för det långsiktiga arbetet att förebygga och bekämpa våld mot barn. Utredaren ska även identifiera brister och möjliga åtgärder. I syfte att nå de uppsatta målen ska utredaren föreslå åtgärder inom följande områden:

- samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, organisationer och andra berörda aktörer,
- förebyggande arbete mot våld mot barn samt upptäckt av våld mot barn,
- skydd, stöd och behandling för barn som upplevt våld (dvs. bevittnat våld och/eller utsatts för våld),
- brottmålsprocessen för barn som upplevt våld,
- kunskap, metodutveckling och uppföljbarhet

Den nationella strategin har fem långsiktiga mål som anger inriktningen för arbetet mot det övergripande målet att varje barn ska ha en uppväxt fri från våld:

1. Våld mot barn ska förebyggas.
2. Barns våldsutsatthet ska upptäckas.
3. Barn ska få det skydd och stöd samt den behandling de har rätt till.
4. Barns rättigheter i brottmålsprocessen ska tillgodoses.
5. Kunskaps- och metodutvecklingen ska stärkas.

Strategin och den tillhörande handlingsplanen innebär en ambitionshöjning i arbetet mot våld mot barn. Samtliga förslag som lämnats i betänkandet tar sin utgångspunkt i synpunkter som fått från barn och barnets rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter.

I betänkandet beskrivs riskerna med att våld och negativa beteenden normaliseras och hur det motverkar möjligheten till förändring och att våldet riskerar att trappas upp. Såväl barn som vuxna vittnar om att man saknar kunskap om våld, något som är en viktig del i att motverka normalisering och förebygga våld. Kunskap om våld och om barns rättigheter kan bland annat bidra till att öka barns och vuxnas förmåga att känna igen våld och att agera.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen på utbildningsförvaltningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 7 juni 2023. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 7 juni 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om nationell strategi och handlingsplan för att motverka våld mot barn. Förvaltningens ser samtidigt vissa utmaningar förknippade med en så omfattande strategi. Det finns även en risk med att resurser omfördelas från kärnverksamheter till den strategiska nivån och att det resultat som avses riskerar att utebli. I betänkandet används begreppet skolväsendet där förskola ibland tycks ingå, ibland inte. En mer konsekvent begreppsanvändning skulle underlätta för läsaren och det är också centralt i samverkan att veta vilka barn och skolformer som avses.

Förvaltningen ser att flera av de tidiga insatser som tas upp i betänkandet skulle kunna genomföras inom ramen för förskolans ordinarie verksamhet. Forskning har sedan länge visat att en förskola av hög kvalitet är en skyddsfaktor för barn och bygger resiliens mot svåra utmaningar senare i livet. Förskola av hög kvalitet är för många barn en förutsättning för en lyckad skolgång. Det innebär att förskolans förutsättningar behöver stärkas upp betydligt framförallt genom ökad personaltäthet och kontinuitet i personalgruppen men också genom mindre barngrupper. Det är också en förutsättning för att de kunskapshöjande insatser som föreslås ska få genomslag.

Satsningar på de strukturella förutsättningarna behöver kompletteras med ökad relationell kompetens. Ansvarstagande, engagerade pedagoger har potential att bidra till den professionsutveckling som efterfrågas. För att små barn som utsätts för våld ska kunna upptäckas tidigt men också utveckla tillit till och signalera till vuxna i förskolan behöver det finnas en stabilitet bland de personer som

finns runt barnet dagligen. Stabilitet är en förutsättning för att barnet ska kunna bygga varaktiga relationer och missförhållanden upptäckas av dessa för barnet viktiga personer.

Ett av förslagen i betänkandet är att undersöka förutsättningarna för ett nytt examensmål på förskolläraryrket rörande våld mot barn. Förvaltningen anser, vilket också poängteras i betänkandet, att det är viktigt att så många som möjligt har tillräckliga och aktuella kunskaper om barns utsatthet för våld. Kompetenshöjande insatser bör därför riktas till samtliga yrkeskategorier i förskolan.

Statsbidrag föreslås för att stärka förutsättningarna för samhällets aktörer att bedriva ett strukturerat arbete för att förebygga och bekämpa våld mot barn. Den som har störst potential att göra direkt skillnad för barn är de individer som finns närmast barnen. Förvaltningen vill därför betona att medel inte bör omfördelas från kärnverksamheten till den strategiska nivån utan snarare tvärtom.

Det som betänkandet beskrivs som KASAM¹ är redan framskrivet i läroplanen för förskolan och således förskolans uppdrag. Det bör därför vara i första hand Skolverket som skriver fram metodstöd för förskolans undervisning. Vi ser samtidigt positivt på ambitionen att tillämpa multimodala insatser inom ramen för samverkan.

Enligt barnkonventionen är barn varje människa under 18 års ålder. Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till att barns röster synliggörs i betänkandet men ser ett utvecklingsbehov kring att även små barns röster inkluderas eventuellt via deras vårdnadshavare eller andra nära vuxna. Det finns en skillnad mellan att exempelvis låta äldre barn reflektera tillbaka på sin barndom och att tillfråga barn om deras aktuella situation här och nu. Att barn får sina röster hörda är också avhängigt deras möjligheter att uttrycka sina behov.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Eftersom remisstiden är

¹ [KASAM - Socialstyrelsen](#)

kort föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Lena Holmdahl	Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör	Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen	Utbildningsförvaltningen

Bilagor

En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Förvaltningsdirektör	2023-06-07